

SOLIDAGRO JAAROVERZICHT 2016

PB-PP|B-00043
BELGIE(N)-BELGIQUE

AFGIFTEKANTOOR GENT X | 1 P209494 - VU: TIM DE ROECK, MERCATORSTRAAT 81, 9100 SINT-NIKLAAS

SOLIDAGRO
Oogst samen met boeren in het Zuiden

VOORWOORD

Beste lezer,

2016 was opnieuw een bewogen jaar voor Solidagro. Een jaar met veel verandering, twijfels, hard werken, puzzelen en bang afwachten.

Het eerst goede nieuws kwam van de screening van alle NGO's door het Ministerie van Ontwikkelingssamenwerking, die Solidagro goed door kwam met een 10-jarige erkenning als resultaat.

Maar verder werd een groot deel van onze vaste inkomensbronnen plots onzeker. Minister Alexander De Croo slaagde erin het Belgisch Fonds voor Voedselzekerheid (BFVZ) in praktijk te ontmantelen. Dit Fonds voorzag in aparte middelen voor voedselzekerheidsprogramma's in Afrika. Zogezegd werd dit Fonds geïntegreerd in de normale ontwikkelingsamenwerking, maar het geld is wel nergens meer terug te vinden in de begroting. Een besparingsoperatie op kap van de allerarmsten op onze aardbol dus, mensen die niet dagelijks aan voldoende voedsel geraken. En voor Solidagro een belangrijke inkomstenbron voor programma's die wegvalt.

In 2016 moest ook een nieuw 5-jarenprogramma voor subsidies worden ingediend bij DGD (Ministerie van Ontwikkelingssamenwerking). Ook dit wou Minister De Croo volledig hervormen. Met die hervorming werd getalmd, zodat we kort voor de indiening nog steeds niet wisten wat de vereisten en de criteria voor beoordeling waren. Niet simpel om op korte tijd alles te coördineren met alle organisaties in het Zuiden waar we mee werken. Het lukte grotendeels. We kregen voor de zuidwerking overal goede of zeer goede beoordelingen, maar o.w.v. algemene besparingen werd er toch gesnoeid in de gevraagde budgetten.

We hebben al die onzekerheid dus overleefd als organisatie, maar niet zonder kleerscheuren. We hebben de werkingen in Mali en Burkina Faso (financiering BFVZ) kunnen redden. Maar de werking in Gambia is stopgezet, en ook de jarenlange samenwerking met TABI in de Filippijnen en met ISALP in Bolivia moesten we beëindigen. Ook het team voor de werking in België is gereduceerd, net als onze budgetten voor fondsenwerving.

We voelen al langer dat het voor kleinere organisaties in ontwikkelingsamenwerking steeds moeilijker wordt. Omdat we toch graag aan een positief en opbouwend verhaal mét impact willen werken, hebben we besloten de krachten te bundelen, en hebben we een consortium opgericht met drie kleinere NGO's. Met G3W (gezondheidszorg) en KIYO (kinderrechten) dienden we een gezamenlijk programma in voor DGD, en met succes. Er wordt vol overtuiging gewerkt aan de samenwerking. Zo poolen we nu al de middelen voor de werking in België. De bedoeling is volgend jaar te evalueren of deze samenwerking tot een fusie zal leiden.

Als we de balans opmaken na het stormachtige 2016, dan zijn er een aantal pijnlijke momenten geweest en hebben we vooral een jaar met veel bestaansonzekerheid gekend. Maar we zijn erdoor geraakt. We hebben terug een subsidiebasis die ons toelaat de volgende 5 jaar verder te werken. We kunnen terug met goede moed bouwen aan een organisatie en een werking waarvan we weten dat die een verschil maakt voor heel veel mensen in het Zuiden. Het consortium geeft ons een lange-termijn perspectief. Graag wil ik iedereen oproepen ons daarbij te steunen. We gaan verder creatief moeten zijn om zonder veel kosten aan fondsenwerving te doen. Een mooie start zou bijvoorbeeld zijn om in september met een grote groep vrijwilligers aan de Ballonloop deel te nemen, en je door vrienden en familie te laten sponsoren. Wie loopt er met me mee?

Tot slot wil ik speciaal het personeelsteam van Solidagro bedanken. Iedereen heeft een periode in vooropzeg gestaan, en ondanks die persoonlijke onzekerheid hebben ze vol toewijding keihard gewerkt om Solidagro door deze moeilijke periode te sleuren. Een zeldzame inzet en loyaliteit. Zonder hen had dit nooit gekund. 1000 maal dank aan iedereen!

Ook nog dank aan Jan Vanhuyse, die drie jaar lang de organisatie leidde, maar vorig jaar besloot andere professionele uitdagingen op te zoeken. Heel recent hebben we Tim De Roeck aangesteld als nieuwe Directeur. Graag wensen we hem veel succes met deze nieuwe uitdaging en een lange carrière bij Solidagro.

Beste groeten,

Bart Meylemans
Voorzitter

INHOUD

Wat doet Solidagro?	4
Bolivia	6
Gambia & Senegal	8
Burkina Faso & Mali	10
De Filipijnen	12
Volwasseneneducatie	14
Jongeren & secundaire scholen	16
Steun	18
2016 in cijfers	20
Vooruitblik	22

WAT DOET SOLIDAGRO?

Solidagro steunt de armste boerenfamilies in Bolivia, West-Afrika en de Filipijnen. Samen met lokale partnerorganisaties werken we aan voedselzekerheid in afgelegen plattelandsgebieden. Via ons educatief aanbod voor secundaire scholen, jongerenuitwisselingen en sensibiliserende activiteiten brengen we het Zuiden dichterbij mensen in België.

ONZE PROJECTEN IN HET ZUIDEN:

Samen met de boeren in onze werkingsgebieden en onze lokale partners werken we aan concrete oplossingen via:

- initiatieven zoals de aanleg van groentetuinen, waterputten, irrigatie, zaadbanken, introductie van aangepaste teelten
- het stimuleren van de oprichting van boerenorganisaties, met sterke leiders. Om samen te werken aan voedselzekerheid én om politieke veranderingen af te dwingen
- het aanmoedigen van het opzetten van coöperaties zodat boeren bijvoorbeeld samen materiaal kunnen aankopen (zaden, meststoffen, machines) of de oogst verkopen
- vormingen in duurzame bemestingstechnieken, groenteteelt, gezonde voeding, het zakelijk runnen van bijvoorbeeld een coöperatieve rijstmolen

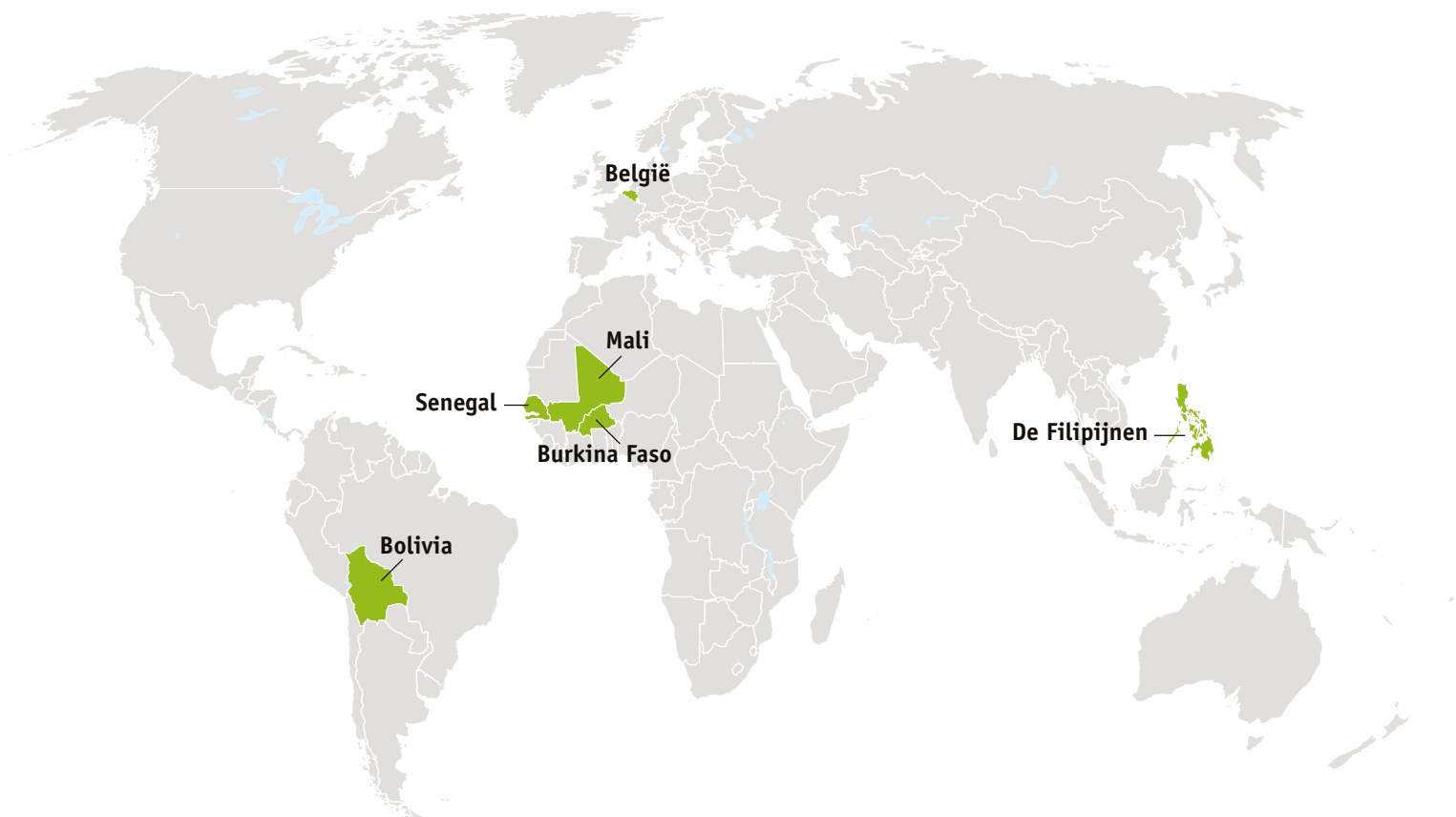
ONZE PROJECTEN IN BELGIË:

Vanuit onze ervaringen in het Zuiden willen we bijdragen aan een grotere Noord-Zuidsolidariteit in eigen land. Daarvoor zijn er de jongerenuitwisselingen (in samenwerking met Dwagulu Dekkente) en vormingen. We bieden ook vormingen en educatief materiaal aan voor jongeren en volwassenen. Ook organiseert Solidagro activiteiten rond voedselzekerheid zoals lezingen, workshops, debatten...

ONTDEK ONS EDUCATIEF AANBOD!

bekijk ons aanbod op www.solidagro.be
of mail naar info@solidagro.be
voor meer info.

ONZE MISSIE

SOLIDAGRO KOMT OP VOOR:

- het recht op voedsel voor iedereen
- het recht van volkeren en staten om autonoom hun eigen voedsel- en landbouwbeleid te bepalen

ONZE ACTIES ZIJN GERICHT OP:

- het verhogen en verduurzamen van de voedselproductie met het oog op economische verzelfstandiging
- het bewustmaken van jongeren en volwassenen in Vlaanderen van:
 - het voedselzekerheidsvraagstuk
 - de globale samenhang van de voedsel- en landbouwproblematiek in Noord en Zuid
- het bevorderen van actieve materiële en politieke solidariteit

DAT DOEN WE DOOR:

- basisbewegingen en boerenorganisaties in het Zuiden te steunen via:
 - capaciteitsversterking
 - het faciliteren van uitwisseling, samenwerking en beleidsbeïnvloeding

ONZE MANIER VAN WERKEN WORDT GEKENMERKT DOOR:

- een geest van verbondenheid en gelijkwaardigheid
- samenwerking gebaseerd op wederzijds respect, uitwisseling en dialoog

VOORUITBLIK

Samen opkomen voor ieders rechten

In 2016 werd het samenwerkingsverband met de ngo's G3W en KIYO voorbereid. Zo stelden we het afgelopen jaar het gezamenlijk programma 2017-2021 op: **Samen opkomen voor ieders rechten**. Samen met boerenorganisaties en -bewegingen in Noord en Zuid komen we op voor het recht op voedsel, gezondheid en kinderrechten voor iedereen zodat politieke verantwoordelijken hun beleid aanpassen en implementeren.

Wie is G3W? G3W is een ngo die strijdt voor het recht op gezondheid en soevereine ontwikkeling. G3W ondersteunt de uitbouw van sterke sociale bewegingen die mensen organiseren en mobiliseren voor het recht op gezondheid in de Filipijnen, Palestina, de Democratische Republiek Congo, Cuba en elders. In België steunt G3W hun politieke strijd door acties, campagnes en internationale netwerking. Ook stelt G3W haar expertise ten dienste van de beweging voor internationale solidariteit. Zo wil G3W, samen met de sociale bewegingen, mensen mobiliseren om het Belgische en Europese beleid om te buigen tegen uitbuiting en onderdrukking, ten gunste van het recht op gezondheid in het Zuiden.

Wie is KIYO? KIYO staat voor Kids & Youth. Ze werken aan een wereld waarin alle **kinderen en jongeren** gelijke kansen krijgen en zich ten volle kunnen ontplooiën. Hun vertrekpunt is het internationaal verdrag voor de rechten van het kind. KIYO werkt samen met organisaties die de kinderrechten verdedigen in Brazilië, Burundi, Congo, Marokko en de Filipijnen. Ze doen ook aan capaciteitsversterking en empowerment. In België zetten ze de kinderrechten op de agenda van scholen, actoren in ontwikkelingssamenwerking, media en politici.

BOLIVIA

2016 was het laatste jaar van het programma 2014-2016, waarin Solidagro in Bolivia met haar partners 44 arme boerendorpen ondersteunde in 5 verschillende gemeenten. In elk van deze gemeenten is een andere lokale partnerorganisatie actief. Een zesde partner, Agrecol, werkte aan capaciteitsversterking van de andere vijf, i.c. op het vlak van het documenteren van goede ervaringen en het maken van dorpsplannen voor aanpassing aan de klimaatveranderingen.

MISSIE VOLBRACHT

Eind 2016 lieten de indicatoren duidelijke resultaten zien van de aanleg van irrigatiesystemen in de dorpen en de diversificatie van de landbouwproductie. In Alalay en Presto zagen de boeren hun aardappelproductie bijna verdubbelen door een extra oogst met irrigatiewater buiten het regenseizoen. De moestuinen en het kleinvee zorgden voor meer gevarieerde voeding van de families met groenten, fruit, vlees en eieren. Ook verbeterde de situatie van vrouwen, o.a. door betere watervoorziening aan huis. Verder pasten de boeren praktijken toe van duurzaam bodembeheer en kregen ze meer oog voor het belang van de bescherming van hun waterbronnen.

Ondanks dat de overheid de afgelopen jaren over minder middelen beschikte vanwege de daling van de prijzen van de grondstoffen die ze exporteert, hebben veel van deze initiatieven navolging gekregen via lokale overheden of nationale overheidsprogramma's. In totaal presenteerden de basisorganisaties (BO's) met de steun van Solidagro 37 projectvoorstellen (waarvan 12 van vrouwenorganisaties) en 3 voorstellen voor een beter overheidsbeleid rond voedselzekerheid op langere termijn. Tegen eind 2016 zijn hiervan 23 projectvoorstellen uitgevoerd voor een totaal van € 506.359 (9 van vrouwenorganisaties). Ook keurde de gemeente Chuquiuta in 2016 een beleidsvoorstel goed voor investeringen in micro-irrigatie voor de komende vijf jaar.

RECEPTEN VOOR SUCCES

Om de overheden te overtuigen hebben de partners hun ervaringen met de verschillende modellen voor voedselzekerheid gedocumenteerd. In een context waarin Bolivia de noodtoestand had uitgeroepen vanwege de aanhoudende droogte, benadrukte Solidagro in lokale en nationale media het belang van duurzaam waterbeheer en onze jarenlange ervaringen rond dit thema.

Maar de belangrijkste basis om te werken aan beleidsbeïnvloeding in het programma was de versterking van de verschillende BO's van mannen en vrouwen. Op dit vlak werd in de werkgebieden flink aan de weg getimmerd, zo blijkt ook uit het onderzoek dat Solidagro deed naar de capaciteiten bij deze BO's. Een belangrijk resultaat was de duidelijke verbetering van de positie van de vrouwen in de BO's sinds het begin van het project, zodat hun specifieke eisen ook op de agenda kwamen.

In de Cono Sur-regio werd belangrijke vooruitgang geboekt met de oprichting in 2014 van de CORECOSUR (Coördinatie van Boerenorganisaties Cono Sur) door de vrouwenorganisatie Bartolina Sisa. In 2015 en 2016 organiseerde de CORECOSUR drie grote fora over de ontwikkeling van de regio, met deelname van autoriteiten tot op departementaal niveau. Hieruit kwam een agenda voort die de leidraad is geworden voor beleidsbeïnvloeding in de regio de komende jaren.

EVALUATIE EN VOORUITBLIK

Met steun van een junior assistente van de Belgische Technische Coöperatie heeft Solidagro onderzoek gedaan naar de toepassing van ecologische praktijken in drie werkgebieden. Ook zijn met steun van de Universiteit van Cochabamba de effecten van de klimaatveranderingen op familiale landbouw onderzocht.

Een evaluatie in 2016 van de positie en rol van vrouwen bracht o.a. aan het licht dat het nog ontbreekt aan praktische instrumenten die de partners kunnen gebruiken om de participatie van de vrouwen nog meer te bevorderen. Solidagro zal vanaf 2017 met de partners gaan werken aan de ontwikkeling van deze instrumenten.

Tenslotte stond 2016 in het teken van de formulering van het nieuwe programmavoorstel aan de Belgische overheid voor de periode 2017-2021. Hiervoor heeft Solidagro met haar partners en de basisorganisaties de strategie van het programma grondig geëvalueerd. Het nieuwe programma blijft gericht op de promotie van succesvolle en duurzame voedselzekerheidsmodellen d.m.v. beleidsbeïnvloeding, maar er zijn tal van belangrijke aanpassingen doorgevoerd zoals regionale concentratie, beter uitgewerkte voedselzekerheidsmodellen, een duidelijkere visie op gender en agro-ecologie, een rechtenbenadering met focus op overheidsbeleid op lange termijn, een duidelijke omlijning van de rol van iedere partner, en de ontwikkeling van synergieën o.a. met universiteiten.

BOLIVIA IN 2016:

- Bereik: 1.301 gezinnen via directe investeringen; een veelvoud via beleidsbeïnvloeding
- Actief in 44 dorpen verspreid over 5 gemeenten, en in de regio Cono sur
- Samen met 6 partners: AYNISUYU, ICO, INCCA, ISALP, PROAGRO en AGRECOL

DE BELANGRIJKSTE RESULTATEN OP EEN RIJTJE AAN HET EINDE VAN DE PROJECTPERIODE 2014-2016:

- In totaal keurden overheden in de projectperiode voor € 924.592 projecten van de BO's goed waarvan eind 2016 voor € 506.359 is uitgevoerd. Van de 23 uitgevoerde projecten waren 9 ingediend door vrouwenorganisaties (37% van het uitgevoerde budget).
- 394 gezinnen die in 2014 nieuw in het programma zijn opgenomen verbeterden de diversiteit van hun voeding van gemiddeld 6,9 naar 9,2 voedingswaarde (Household Dietary Diversity Score).
- 630 gezinnen hebben biologische groentetuinen aangelegd.
- De aardappelproductie in Alalay en Presto is in de projectperiode bijna verdubbeld. Ook de productie van tarwe en maïs nam in beide gemeenten sterk toe d.m.v. irrigatie.
- 407 gezinnen kregen betere toegang tot irrigatiewater en 291 gezinnen tot drinkwater.
- 383 gezinnen hebben een verbeterde keukenstoof gebouwd (minder rook en houtverbruik).
- Verder verbeterden de gezinnen praktijken voor duurzaam bodembeheer en gezonde voeding. Ook bij de vrouwen nam het aantal verbeterde condities en capaciteiten gericht op voedselzekerheid toe.

SENEGAL EN GAMBIA

In Gambia deed zich een politieke omwenteling voor. Na een periode van 22 jaar van dictatuur, van verduistering van miljoenen euro's aan overheidsgeld en van grote repressie door Yahya Jammeh, staat de nieuwe president Adama Barrow voor een enorme uitdaging. Adama Barrow was de ruime winnaar van de verkiezingen in december 2016. Hoewel Jammeh de dag na de verkiezingen zijn nederlaag aanvaardde, verklaarde hij kort daarna het tegendeel en stelde hij alles in het werk om aan de macht te blijven. Onder druk van de internationale gemeenschap verliet hij eind januari tenslotte het land. In de onzekere overgangsmaanden kozen zo'n 45.000 Gambianen ervoor om het land tijdelijk te verlaten en zich naar Senegal te begeven.

In de periode 2014-16 voerde Solidagro haar eerste programma uit in de regio Fatick in Senegal. Door de ondersteuning van de activiteiten van vrouwen rond groentetuinen en rond het kweken van kleinvee, bereikte het programma een belangrijke verbetering van de diversiteit van de dagelijkse maaltijden bij de gezinnen in 20 dorpen.

EEN GROEIEND NETWERK IN DE REGIO FATICK

In het gemeenschappelijk strategisch kader van de Belgische niet-gouvernementele actoren voor Senegal, zijn naast Solidagro nog een tiental organisaties actief rond het recht op voedsel. Samen zullen zij in de toekomst agro-ecologische initiatieven ondersteunen in Senegal.

De Belgische ngo's SOS Faim en Le Monde Selon les Femmes (LMSF) zijn eveneens actief in de regio Fatick en met deze organisaties plannen we erg concrete samenwerking. Met de basisorganisaties die in de respectievelijke programma's van Solidagro en SOS Faim ondersteund worden, zullen gemeenschappelijke vormingen en uitwisselingen worden gepland. We plannen dat de uitbreiding van de campagne voor toegang tot landbouwgrond voor vrouwen van het Solidagro programma, ook de interventiezones van LMSF zal bereiken.

In 2016 werd veel tijd besteed aan de voorbereiding van deze initiatieven en we hebben er grote hoop op dat deze samenwerking in de komende vijf jaar een belangrijke impact zal hebben.

FEDERATIES VAN VROUWENGROEPEN

Het programma van Solidagro gaf opportuniteiten aan vrouwenorganisaties om zich, over de dorpen heen, te groeperen tot officieel erkende federaties. Twee federaties, één in Gambia en één in Senegal, vertegenwoordigen nu samen zo'n 10.000 boerinnen. Waar de productie per vrouwenorganisatie gebeurt, geeft de federatie de mogelijkheid om zowel aankopen als verkopen efficiënter te organiseren. Intern zijn er vrouwengroepen die kippen kweken en de mest daarvan doorverkopen aan andere groepen die groenten telen.

Om de federaties te versterken, werden magazijnen voor de opslag van groenten gerealiseerd en aan hen overgedragen. Nadat er vorig jaar drie gebouwd werden in Gambia, was het in 2016 de beurt aan Senegal. Dankzij lobbywerk van de vrouwen naar de lokale politici op enkele belangrijke evenementen, schonk het gemeentebestuur van Toubacouta de bouwgrond voor dit project.

De magazijnen moeten toelaten om ajuinen te bewaren, zodat ze kunnen verkocht worden wanneer de prijzen stijgen. De federaties hebben nu troeven in handen om dossiers voor het bekomen van microkredieten voor te leggen aan instellingen in de financiële sector. Een verbetering op sociaal vlak is dat de woonkamers van de gezinnen niet meer ingenomen worden door de opslag van deze landbouwproducten.

In het programma 2017-21 zal de autonomie van de federaties verder uitgebouwd worden.

MEER TOEGANG TOT GROND VOOR VROUWEN

Een campagne voor toegang tot productieve grond voor vrouwen werd gestart in 2014. De groenteteelt, die erg belangrijk is voor de voedselzekerheid van de gezinnen, wordt vooral door vrouwengroepen gerealiseerd. Ze kan pas duurzaam zijn wanneer vrouwen het eigendomsrecht over deze productiegronden verkrijgen. Vrouwengroepen hebben tijdens de campagne 41 aktes van eigendom bekomen : 21 in Gambia en 20 in Senegal. 38 van deze aktes betreffen gemeenschappelijke groentetuinen. Drie andere aktes betreffen de grond waarop met middelen van het programma een productie-eenheid voor eieren werd gerealiseerd en twee waarop magazijnen voor het stockeren van groenten werden gebouwd.

Alle vrouwen in de interventiedorpen, evenals de lokale politici en de lokale ambtenaren, zijn nu gesensibiliseerd door de campagne en weten ondertussen dat er geen enkele wettelijke belemmering is voor eigendomsrecht van grond voor vrouwen. Het gewoonterecht bevoordeelt de mannen en te vaak gingen de lokale ambtenaren mee in deze traditie en raadden ze vrouwen af om een dossier voor het bekomen van eigendomsrecht van grond in te dienen.

In het programma 2017-21 zal de campagne uitgebreid worden naar andere zones en naar andere vrouwenfederaties in de regio Fatick. Om deze thematiek te versterken, gaat Solidagro een partnerschap aan met de regionale afdeling van de Conseil National de Concertation et de Coopération des Ruraux (CNCR), de grootste boerenorganisatie van Senegal.

SENEGAL/GAMBIA IN 2016:

Bereik: 2.600 gezinnen (26.000 personen)

Actief in: 56 dorpen (20 in Senegal en 36 in Gambia)

Samen met: 4 partners (ADWAC, NATC, AJE en WAAME)

Enkele opvallende resultaten:

- Groenten en fruit staan bijna dagelijks op het menu bij de gezinnen van de interventiedorpen, waar dat voordien slechts bij 50% het geval was.
- 10.000 vrouwen bekomen een beter inkomen via het vermarkten van hun productie, door de realisatie van magazijnen voor de bewaring van ajuin.
- In 14 dorpen werden boomkwekerijen gestart met als doel de groentetuinen met een levende, doornige haag af te sluiten tegen het indringen van loslopend vee.
- In 18 dorpen zette de bevolking acties op touw om het zwerfafval te verminderen. Comités voor gezondheidspreventie mobiliseren de dorpingen hiervoor en leiden de acties.

BURKINA FASO EN MALI

Sinds 2005 werkte Solidagro in Mali en in Burkina Faso met een financiering van het Belgisch Fonds voor de Voedselzekerheid. Nadat het programma van Solidagro in Mali afgerond werd in 2015, gebeurde dat in 2016 in Burkina Faso. Het Belgisch Fonds voor de Voedselzekerheid werd door Minister De Croo gestopt, binnen de algemene besparingspolitiek van de federale regering. Het ongelijk van de minister voor deze beslissing wordt bewezen door de campagne die het Consortium 12-12 op dit moment voert om de gevolgen van een extreme hongersnood in verschillende Afrikaanse landen te verzachten. Solidagro werkt op structureel vlak, maar het komt ook in de werkingsgebieden van onze partners voor dat de bevolking na een slechte oogst terugvalt op humanitaire hulp.

In de wetenschap dat de middelen in de toekomst beperkter zullen zijn, werden in 2016 een aantal keuzes gemaakt voor een nieuw programma in Burkina Faso en in Mali voor de periode 2017-2021.

MALINESE PARTNERS BREIDEN HUN INTERVENTIES UIT

In het vorige jaarverslag evalueerden we het werk van Solidagro van de laatste 10 jaar. De beperktere middelen leidden tot de beslissing om verder te werken in de regio Mopti, met GAAS/Mali en met ARAFD, en om de regio Koulikoro te verlaten. Gelukkig zijn onze Malinese partners actief via andere programma's rond het recht op voedsel en water, naast dat van Solidagro.

AMEPPE heeft momenteel een team van 25 personen en is actief in twee programma's rond het recht op voedsel en twee rond het recht op water. Ze hebben partnerschappen met Tree Aid (GB), WaterAid (GB) en met Unicef. Het programma van Solidagro met AMEPPE stopte in 2015, maar het team verwijst naar de capaciteitsversterking die samen met Solidagro gerealiseerd werd en het nut daarvan in hun huidige programma's.

GAAS/Mali heeft momenteel 86 medewerkers, onder wie 30 vrouwen. Het programma met Solidagro in de volgende jaren zal uitgevoerd worden door een vijftal medewerkers en het budgetvolume dat Solidagro naar GAAS/Mali aanbrengt is lager dan 10%. Nochtans onderlijnt de directeur de effecten van de capaciteitsversterking door Solidagro voor het financieel beheer en voor de genderpolitiek van zijn organisatie.

ARAFD spaarde gedurende 30 jaar om een droom waar te maken: in 2016 bouwden ze hun eigen kantoorruimten. Het programma van Solidagro staat in voor zo'n 25% van hun jaarbudget.

NIEUWE PARTNERS IN BURKINA FASO TONEN DE WEG NAAR AGRO-ECOLOGIE

De strategische keuze van Solidagro voor agro-ecologie, werd geconcretiseerd bij de selectie van nieuwe partners voor het programma 2017-21. Dat leidde tot een interessante mix van partners die actief zijn binnen het nationale platform rond biologische landbouw: de Conseil National de l'Agriculture Biologique au Burkina Faso (www.cnabio.bet).

Deze nieuwe partners begeleiden en vormen boeren- en boerinnengroepen rond een veelheid aan agro-ecologische initiatieven. Een partner werkt rond mengteelten, waardoor eenzelfde landbouwperceel een hogere voedingswaarde levert dan monoculturen. Landbouw gebaseerd op natuurlijke processen als compostering en de selectie van zaaigoed dat aan de lokale omstandigheden aangepast is, bezorgt de boeren terug autonomie. Andere partners hebben ervaring met de bewaring en de verwerking van landbouwproducten, zodat de lokale productie lokaal vermarkt en geconsumeerd wordt.

KLIMAATVERANDERING VRAAGT AANPASSING

Mali en Burkina Faso zijn erg kwetsbaar op het vlak van de mondiale klimaatwijziging: het is voor deze landen een ongewenst "importproduct" dat het droge klimaat verergert en hen dwingt tot aanpassing (adaptatie). De landbouwsector is daar uiteraard bijzonder onderhevig aan. In Burkina Faso passen de interventies van de partners van Solidagro in het "Plan National d'Adaptation aux changements climatiques", dat de nationale richtlijnen uitschrijft en opvolgt. Meer bepaald gaat dat over:

- Technieken om de waterhuishouding en de bodemvruchtbaarheid te behouden: omgorden van velden met stenen tegen erosie, terrasaanleg, sikkelvormige ophogingen rond planten om water naar de wortels te leiden, ... ;
- Technieken die toelaten spaarzaam om te gaan met irrigatiewater;

MARIUS DIPAMA, LANDBOUWER, DORP DONSIN

“Er is nog niet genoeg begrip bij de bevolking over de nadelen van het gebruik van chemische inputs en de voordelen van een agro-ecologische aanpak. Nochtans laat agro-ecologie toe om vernietigde gronden te herstellen: organische bemesting herstelt het leven in de bodem en dat leven is belangrijk voor de planten. Na enkele jaren werken met organische bemesting, merk ik dat ik meer oogst op hetzelfde perceel en bovendien zijn het gezondere producten. Chemische meststoffen kunnen wel vlug een resultaat opleveren, maar je moet er jaarlijks meer van gebruiken.

Boeren dienen zich te organiseren om meer voordeel te halen uit een agro-ecologische landbouw. Zo kan een schapenhouder mest leveren aan een groenteteler. Zo is het belangrijk dat een ecologisch en dus gezond product herkenbaar is op de markt en dat er een voldoende aanbod is. Dat kan je beter in groep organiseren dan alleen.”

- De teelt van snelgroeïende of droogteresistente variëteiten van landbouwgewassen: niébé (zwartooigboon) is daarvan een voorbeeld;
- Het beschermen van drinkwaterpunten en een verbeterde sanitaire situatie;
- Versterking van de weerbaarheid van de meest kwetsbare gemeenschappen en gezinnen tegenover voedselonzekerheid en nutriële onzekerheid, dankzij de versterking van hun bestaansmiddelen;
- Een structurele en duurzame verbetering van de voedingssituatie van de gezinnen, vooral de meest kwetsbare;
- De realisatie van infrastructuur voor drinkwater en irrigatiewater: moderne waterputten, putboringen, dijken, aanleg van meren, ...

De partners van Solidagro focussen op de groenteteelt om deze agro-ecologische technieken ingang te doen vinden. De redenen hiervoor zijn het belang van de groenteteelt voor de voedingssituatie van de gezinnen en de kleinschaligheid die maakt dat ook de armste gezinnen groenten kunnen produceren. Precies in de intensieve groenteteelt worden in Burkina Faso meer pesticiden en chemische meststoffen toegepast dan in andere landbouwactiviteiten. Omschakeling naar agro-ecologie is daar het meest aan de orde en zal het grootste sensibiliserende effect geven.

BURKINA FASO IN 2016:

Bereik: 4.865 gezinnen (29.000 personen)

Actief in: 41 dorpen

Samen met: 3 partners (AMB, AMUS, SASO)

Enkele opvallende resultaten van het programma van Solidagro:

- 490 families diversifiëren hun landbouwproductie met de teelt van niébé (zwartooigboon), hetgeen hen een inkomen van 378 € levert; de rendementen (1355 kg/ha) van de door het programma begeleide boeren overtreffen ruimschoots de rendementen van vergelijkbare velden bij boeren die niet door het programma omkaderd werden. De technische vormingen hebben een groot effect.
- 78% van de 87 basisorganisaties tellen meer dan 1/3 vrouwen onder hun leden. De partnerorganisaties begeleiden de basisorganisaties opdat de grotere aanwezigheid van vrouwen zich ook vertaalt in meer invloed bij de beslissingen. De “ladder van participatie” maakt duidelijk in welk stadium de vrouwen binnen de basisorganisatie zich bevinden: van aanwezig zijn, het woord nemen, het actief deelnemen, de groep beïnvloeden, tot het nemen van beslissingen.
- 10.000 gezinnen werden in de periode 2014-2016 gesensibiliseerd rond goede hygiënische gewoonten. Een enquête op het einde van de periode leert dat er een belangrijke vooruitgang is op het vlak van: het verminderen van besmetting van drinkwater dat in de huizen bewaard wordt door de recipiënt goed af te sluiten, het reinigen van de recipiënten die gebruikt worden bij het halen van drinkwater en het gebruik van zeep bij het handenwassen na een toiletbezoek.

MALI IN 2016:

In 2016 had Solidagro geen programma in Mali. Er had een voorbereiding plaats van een nieuw programma 2017-2021.

DE FILIPIJNEN

Op de Filipijnen werd het voedselprogramma 2014-2016 met succes afgerond. De verwachte verbetering van de voedselzekerheid werd bereikt, evenals de beoogde versterking van de basisorganisaties en de lokale partners. De steun van politieke en andere actoren voor beleidsveranderingen breidde meer dan verwacht uit. Een geslaagd bezoek van een delegatie van de Provincie Oost-Vlaanderen aan de Cordillera ondersteunde de roep naar respect voor de mensenrechten. En nog steeds worden slachtoffers van tyfoon Haiyan geholpen om er bovenop te komen. Een paar Filipijnse hoogtepunten in een notendop...

VOEDSEL OP DE PLANK

Een betere voeding bereiken voor ruim vierduizend gezinnen uit meer dan 50 dorpen, daar gaat een belangrijk deel van het programma over. De dorpen zijn niet lukraak gekozen, maar reflecteren waar de hoogste noden zijn: afgelegen, veelal inheemse boerengemeenschappen die bedreigd worden in hun voedselvoorziening door het onvoorspelbare klimaat, door landroof of mijnbouw, of door militarisering. Tegelijk zijn het dorpen waar de boeren al enigszins georganiseerd zijn: ze komen samen om hun problemen te analyseren, plannen te maken en actie te ondernemen. Tenslotte zijn de dorpen strategisch gekozen met het oog op een uitstralingseffect naar andere dorpen.

Met de financiële steun en begeleiding van Solidagro hebben ze de voorbije jaren hun productie opgedreven, alternatieve gewassen geïntroduceerd, ecologische praktijken toegepast of coöperatieven opgestart.

Met de Household Dietary Diversity Score (HDDS), een bevraging bij de gezinnen naar wat ze hebben gegeten, konden we nagaan of het dieet effectief verbeterd en gezonder was geworden. En jawel, de HDDS is gemiddeld van 4 naar 6,8 voedingswaarde gegaan. Bovendien daalde de hongerperiode (waarin de boeren geen voldoende voedsel hadden om drie keer per dag volwaardig te eten) van 4,6 naar 2,5 maanden op jaarbasis.

Even belangrijk, zoniet belangrijker, is dat de boerenorganisaties erin geslaagd zijn een heleboel andere actoren ervan te overtuigen dat overheden een belangrijke verantwoordelijkheid dragen om het recht op voedsel te garanderen. Daartoe ondersteunde Solidagro ook de beleidsbeïnvloeding door de boerenorganisaties en de partners. De campagnethema's varieerden van de bescherming van waterbronnen en regelgeving rond houtkap, over de promotie van biologische teelten, tot het bannen van vervuilende mijnbouw en het aanklagen van de harde repressie tegenover boerenleiders en ngo-medewerkers.

TERUG NAAR SCHOOL

In het jaarverslag 2015 beschreven we de trieste moord op de directeur van onze partner ALCADEV en twee inheemse boerenleiders. Verschillende dorpen besloten daarop tot een evacuatie om zo te ontsnappen aan verdere intimidatie door militairen. Met zo'n 3.000 bouwden ze een evacuatiecentrum op in de stad. Van daaruit voerden ze campagne voor de terugtrekking van de militairen. In het centrum organiseerden ze onder begeleiding van ALCADEV ook onderwijs en teelden ze deels zelf hun voedsel.

Op 1 september 2016, exact één jaar na de evacuatie, wonden ze het pleit. De militairen gaven de dorpen opnieuw in de handen van de boeren. Met steun van honderden sympathisanten trokken ze er opnieuw naartoe en bouwden de vernielde school, de akkers en de huizen terug op.

ONDERZOEK NAAR LANDROOF

Niet alleen op lokaal vlak, maar ook op nationaal vlak ondersteunt Solidagro beleidsbeïnvloedend werk. Zo ook voor de bescherming van de toegang tot grond voor kleine boeren. Deze staat zwaar onder druk door allerlei vormen van landroof voor oliepalimplantages, megadammen, mijnbouw, houtproductie, toerismeprojecten of rubberteelt. Onze partner PNFSP documenteerde al deze gevallen en hun effecten op de lokale voedselzekerheid, organiseerde een publieke conferentie met vertegenwoordigers van ngo's en overheidsinstanties, en verzamelde alles in een boek dat tegelijk een alternatief beleidskader voor voedselsoevereiniteit presenteert waarvan landhervorming en duurzame landbouw de belangrijkste pijlers zijn.

Het onderzoek en de publicatie zullen de komende jaren een belangrijk houvast bieden voor verdere beleidsbeïnvloeding, en voor de ondersteuning van lokaal verzet tegen vele andere bedreigingen van landroof.

WERKEN AAN VROUWENRECHTEN

In mei 2016 organiseerde Solidagro een vorming en uitwisseling tussen de partners over hun ervaringen met het versterken van de positie en de rol van vrouwen. Ze leerden van elkaar hoe ze bij het uitwerken en uitvoeren van projecten hier rekening mee hielden. Ze kwamen tot de conclusie dat, om hierin resultaat te kunnen boeken, er een diepe kennis nodig is van de tradities en de waarden binnen gemeenschappen. Bovendien kwam uit de discussie naar voor dat de zwakkere positie van vrouwen op het platteland sterk verbonden is met de algemene uitbuiting die er heerst. De positie van vrouwen verbeteren gaat bijgevolg over meer dan zorgen voor een grotere deelname van vrouwen aan economische activiteiten. Het gaat ook en vooral over het werken aan een gelijkwaardige bijdrage van vrouwen en mannen aan de opbouw van tegenmacht en de strijd voor landrechten en voedselsoevereiniteit.

HOOG PROVINCIAAL BEZOEK IN DE CORDILLERA

Het stevige partnerschap tussen Solidagro, de Provincie Oost-Vlaanderen en lokale partner CDPC houdt al meer dan 23 jaar stand. Het beoogt de systematische versterking van een netwerk van basisorganisaties en ngo's in de noordelijke Cordillera-regio. Deze voeren programma's uit van verbetering van voedselzekerheid en gezondheidszorg, en campagnes voor de bescherming van de rechten van de veelal inheemse bevolking.

De Cordillera krijgt dan ook regelmatig Oost-Vlaams bezoek. Maar aan het werkbezoek van 2016 nam voor de eerste keer ook de Oost-Vlaamse provinciegouverneur mee. De delegatie trok naar de provincie Kalinga, bezocht er afgelegen dorpen en was onder de indruk van de projecten van irrigatie, agrobosbouw, drinkwatervoorziening en coöperatief beheer van rijstmolens. In de gesprekken met lokale en nationale politici hield de delegatie een stevig pleidooi voor de bescherming van de bedreigde rechten van ngo-medewerkers en boerenleiders. Tenslotte overhandigde de delegatie aan de lokale partners ook de honderden handtekeningen die in 2015 in Oost-Vlaanderen waren verzameld voor een betere mijnbouw-wetgeving, waar we in het vorige jaarverslag over schreven.

DE NAWEEËN VAN EEN SUPERTYFOON

In 2013 trok tyfoon Haiyan verwoestend over de Filipijnen. Sindsdien steunt Solidagro de duurzame heropbouw van een aantal getroffen gemeenschappen. In Panay is de herstelde demonstratieboerderij ondertussen een bron voor zaailingen en andere landbouwinput voor de boeren. De boeren worden er opgeleid in duurzame landbouwmethodes. Vormingen over preventie moeten de gemeenschappen meer weerbaar maken tegen toekomstige rampen.

In Samar was de schade veel omvangrijker. De heropbouw gaat dan ook trager en houdt meer in. Zo zitten ook herbebossing of kokos- en zeewierteelt in het programma.

DE FILIPIJNEN IN 2016:

Programma voedselzekerheid:

- Bereik: 4.107 gezinnen via directe investeringen; 13.072 gezinnen via beleidsbeïnvloeding
- Actief in 53 dorpen verspreid over 17 gemeenten
- Samen met 5 partners: CDPC, TABI, ALCADEV, EVRAP en het nationaal netwerk PNFSP

Cordillera-programma in partnerschap met de Provincie Oost-Vlaanderen:

- Bereik: ongeveer 20.000 gezinnen
- Actief in 388 lokale comités verspreid over 41 gemeenten
- Samen met 11 organisaties, overkoepeld door lokale partner CDPC

Heropbouwprogramma's na tyfoon Haiyan:

- Bereik: 2.696 gezinnen
- Actief in 53 gemeenschappen op de eilanden Samar en Panay
- Samen met partners EVRAP en OFFERS

Dit programma wordt gedeeltelijk gefinancierd en opgevolgd via de Luxemburgse partner-ngo Action Solidarité Tiers Monde.

VOLWASSENENEDUCATIE

De driejarige thematische campagne Boeren Troef! liep af in 2016. Deze campagne werd opgestart omwille van de aanhoudende schendingen van de mensenrechten in de Filipijnen, en de problematiek rond landroof die een negatieve impact hebben op de voedselzekerheid van de lokale boerenbevolking. Het thema grond werd verder doorgetrokken naar het sensibiliserend werk rond de problematiek in de andere regio's waar Solidagro actief is, namelijk West-Afrika en Bolivia waar de negatieve gevolgen van de klimaatverandering groot zijn. Drie jaar lang werkte Solidagro inhoudelijk op dit thema om de jongeren en volwassenen in Oost-Vlaanderen en daarbuiten te sensibiliseren en tot actie aan te zetten. Hiervoor werd intensief samengewerkt met andere organisaties voor zowel het uitwisselen van kennis en educatief materiaal, als voor het inplannen van het ruim educatief aanbod in hun vormingstrajecten.

Solidagro zat het afgelopen jaar niet stil! De campagnemedewerkers organiseerden en begeleidden workshops en lezingen, World Cafés en bemanden standen op festivals en events telkens met één doel: duidelijk maken aan het publiek hoe het onrechtvaardig systeem van landroof en mijnbouw in stand kan blijven en hoe wij als individuen ons steentje kunnen bijdragen. Enkele van onze acties...

VORMINGSWERK

Solidagro organiseerde in 2016 zelf 16 verdiepende vormingsactiviteiten voor volwassenen, waarvan vijf begeleid werden door een zuidpartner. Daarnaast namen 28 sociale organisaties onze vormingen op in hun nationaal aanbod zodat de lokale afdelingen konden deelnemen of er zelf mee aan de slag konden gaan. In samenwerking met de Provincie Oost-Vlaan-

deren organiseerden we binnen de campagne 'Samenwerken loont!' kookworkshops en lezingen met als thema de problematiek van de mijnbouw en landroof in de Filipijnen. Op een laagdrempelige manier bereidden we samen met de enthousiaste deelnemers een typisch Filipijns gerecht, en konden we uitwisselen over het gebruik van bio- en eerlijke producten, de vaak lange afstand tussen producent en consument, enz.

KRACHTIGE GETUIGENISSEN TIJDENS BEZOEK UIT DE FILIPIJNEN

Al jarenlang werkt Solidagro samen met de Provincie Oost-Vlaanderen in het kader van het regiobeleid in de Cordillera. De situatie in de Filipijnen is nog steeds problematisch en meer dan ooit is er de nood om mensen bewust te maken over de moeilijke situatie van de mijnbouw en die van de minderheidspopulaties

in de Filipijnen. De partners van de Provincie Oost-Vlaanderen en Solidagro vechten al jaren tegen de Mining Act 1995 en met deze campagne blijven de Provincie en Solidagro de volksbeweging ondersteunen in hun strijd.

Om de boodschap in België kracht bij te zetten, focusten we in de week van 10 tot 15 oktober op de mijnbouw en alle gevolgen die dat met zich meebrengt voor mens en milieu in de Filipijnen. Daarom hebben we in die week twee lokale samenwerkingspartners CDPC en ALCADDEV naar Oost-Vlaanderen gebracht en hen laten getuigen over de situatie. De getuigenissen van de gasten uit de Cordillera en Mindanao zoomen in op de vervuiling en de vernietiging van de landbouwgronden die de mijnbouw met zich meebrengt, de gevolgen voor de boeren, de inheemse volkeren en de schending van de mensenrechten. Het verzet van de boerenorganisaties en de sociale beweging is groot, maar wordt vaak in de kiem gesmoord door nieuwe wetten, intimidatie, het zaaien van verdeeldheid...

INTERACTIEVE DEBATAVOND 'MIJNBOWPROBLEMATIEK EN LANDHERVORMING IN DE FILIPIJNEN'

Op 13 oktober ging in samenwerking met de Provincie Oost-Vlaanderen, Oxfam Wereldwinkels, UGent1010, Catapa, JNM en UPB een interactieve debatavond door in de Leopoldskazerne te Gent. Na een korte inleiding door Solidagro, kwamen de verschillende sprekers aan bod die plenair hun visie op het Filipijnse onderwerp toelichtten. Charlotte Christiaens (Catapa) sprak over de problematiek rond mijnbouw in de wereld, meer bepaald in Zuid-Amerika, Afrika en de Filipijnen. Daarna sprak Jeroen Adam (UGent – Conflict&Development) over de landhervorming en de consequenties voor de inheemse bevolking in de Filipijnen. Vervolgens nam Rhoda Dalang (CDPC) het woord om een toelichting te geven over de verbinding tussen conflicten en mensenrechtenschendingen. Als laatste ging Maricres Pagaran (ALCADEV) dieper in op de psycho-sociale gevolgen voor de lokale gemeenschappen en inheemse bevolkingen onder druk van overheden, mijnbouwbedrijven en paramilitairen. Na de individuele getuigenissen werd rond deze vier thematieken een discussie gevoerd onder leiding van Kris Vanslambrouck (11.11.11). Tijdens twee blokken werd ingegaan op de huidige problematiek in de Filipijnen, voornamelijk in de Mindanao en de Cordillera, en de politieke situatie. De discussie werd afgesloten met enkele vragen uit het publiek en een exposé van Charlotte Christiaens over wat wij zelf hier in België kunnen doen rond de mijnbouwproblematiek en de grondstoffenschaarste.

WORLD CAFÉ 'DUURZAME LANDBOUW IN BURKINA FASO'

Op 23 november kwamen tijdens een interactieve avond met een 60-dal deelnemers in drie werkgroepen de thema's duurzame landbouw, gender en jongeren, en landroof aan bod. Vanuit de ervaring die de vrijwilligers van Dwagulu Dekkente hebben dankzij de inleeftrajecten die ze sinds jaren organiseren naar Burkina Faso, werd de politieke en socio-economische toestand van het land toegelicht. Nadien werd aan de hand van getuigenissen verzameld bij boeren in Burkina Faso, gediscussieerd en nagedacht over duurzame oplossingen.

STANDS

In 2016 was het doel van de stands voornamelijk het verzamelen van handtekeningen tegen de Filipijnse mijnbouwwet. Die wet geeft vrij spel aan grote bedrijven om de bergen van de inheemse volkeren te roven. Solidagro bemande petitiestanden op verschillende evenementen: Kalayaan in Gent, Villa Pace in Sint-Niklaas, Gezinsbond in Wondelgem, Manifiesta in Bredene en de kerstmarkten van Oxfam Wereldwinkel Sint-Niklaas en Mariakerke. De stands leverden duizenden handtekeningen op!

Alle activiteiten werden mede mogelijk gemaakt met de steun van de Stad Sint-Niklaas, de Provincie Oost-Vlaanderen en Directie Generaal Ontwikkelingssamenwerking.

JONGEREN EN SECUNDAIRE SCHOLEN

Thema's als duurzame landbouw, klimaatveranderingen, eerlijke handel en het eigen consumptiegedrag kwamen aan bod tijdens de vele acties die jongeren opzetten onder de vlag van Fair Local in 2016. Een groep jonge enthousiastelingen trok naar Senegal, waarna een delegatie van jongeren uit Burkina Faso Sint-Niklaas en omstreken kwam verkennen. De campagne Boeren troef! sloeg aan in de secundaire scholen waar we workshops en lezingen verzorgden.

SECUNDAIRE SCHOLEN SOLIDAIR MET DE FILIPIJNEN

30 klassen volgden een interactieve en intensieve vorming over de Filipijnen, het belang van water en de impact van mijnbouw en klimaatverandering op de toegang tot zuiver water. In het najaar van 2016 werd de terugkoppeling van de actie gemaakt door een bezoek van een medewerker van CDPC, de Filipijnse partner waar Solidagro mee samenwerkt voor onder andere het irrigatieproject.

Het uitgebreide campagnedossier en het bijhorende educatief materiaal en workshops, vertalen de complexe problematiek van de mijnbouw en landroof in de Filipijnen naar een taal en werkvorm op maat van de jongeren. Na een vorming over landroof en mijnbouw in de Filipijnen door een medewerker van Solidagro op Prikkel, het jongerenevenement van Oxfam-Wereldwinkels, mobiliseerde een geëngageerde deelnemster haar leerkracht en directeur om van de paasbezinning gebruik te maken om alle leerlingen te informeren over het onrecht van mijnbouw in de Filipijnen. Nadien gingen de leerlingen uit de 21 klassen van de derde graad aan de slag met de petitie tegen de huidige mijnbouwwet.

ALLES IS WATER

Solidagro zette gedurende de loop van het programma 2014-2016 in op workshops in het kader van Boeren Troef! Daarnaast was de 'Alles is Water'-workshop die tot stand kwam in samenwerking met Protos, zowel online als offline beschikbaar. Leerkrachten van secundaire scholen gebruikten het educatief aanbod om zelf een les te geven, of deden beroep op de educatief medewerkers of vormingsvrijwilligers om een workshop in de klas te begeleiden. Om een groter publiek te kunnen bereiken, was alle educatief materiaal online beschikbaar. We mochten een hoog aantal downloads van campagnedossiers, handleidingen voor leerkrachten, inhoudelijke artikels en workshops noteren.

FAIR LOCAL IN ACTIE!

Fair Local, de Sint-Niklase jongerengroep die actie voert rond thema's als eerlijke handel, voedselzekerheid, ecologie en duurzaamheid, organiseerde negen acties in 2016, onder andere rond het internationaal handelsakkoord tussen de Verenigde Staten en de Europese Commissie (TTIP), ze werkten mee aan het M000V-filmfestival dat focust op maatschappelijk relevante thema's en films, er was de babbelbox tijdens het stadsfestival Villa Pace waarbij het inhoudelijke verhaal van de babbelbox gericht was op eerlijke handel, in de aanloop naar de Week van de Fair Trade in oktober. De jongeren van Fair Local toverden naar aanleiding van de Week van de Fair Trade een bakfiets om tot een Fair Fiets. Dit gebeurde in samenwerking met de Belgisch Technische Coöperatie. Met de fiets informeerden ze alle leerlingen van drie scholen over het belang van kleinschalige, agro-ecologische landbouw en de uitdagingen die hiermee gepaard gaan. Ook op de Dag van de jeugdbeweging spraken ze alle aanwezige jongeren aan met hun verhaal.

DWAGULU DEKKENTE – INTERCULTUREEL LEREN EN KENNISMAKING MET DUURZAME LANDBOUW

Binnen de organisatie van inleeftrajecten voor jongeren van de derde graad secundair onderwijs naar Senegal en Burkina Faso, werd verder ingezet op het verwerken van het thema voedselzekerheid in het programma van zowel de voorbereidingsweekends als de inleefreis zelf. De wederkerigheid tussen Solidagro, Dwagulu Dekkente en de zuidpartners blijft een grote sterkte binnen deze samenwerking.

DWAGULU DEKKENTE – INLEEFREIS SENEGAL

Nadat 13 jongeren zich engageerden om in het inleeftraject te stappen werden de voorbereidende weekends in gang gezet. Deze werden begeleid door vijf begeleiders die de groep doorheen het tweejarig traject opvolgt. Eén van de voorbereidingsweekends gaat door in de bioboerderij Mondina, waar de jongeren meer kennis opdeden omtrent duurzame landbouw en agro-ecologie.

DWAGULU DEKKENTE – TERUGKOMREIS BURKINA FASO

In augustus kwamen vier Burkinese jongeren met hun vier begeleiders op bezoek naar België en werden ontvangen en opgevangen door de inleefgroep die in 2015 naar Burkina Faso was geweest. Het werd voor de Burkinese en Sint-Niklase jongeren een gevulde week vol warme ontmoetingen, cultuur, natuur en culinaire verrassingen!

STEUN

Onze programma's kunnen we alleen maar uitvoeren dankzij de hulp van onze trouwe schenkers, donoren en klanten van Eerlijkzoet.be. Ook onze fondsenwervende acties brengen het hoognodige extra geld in het laatje. Heel wat mensen kwamen voor ons in actie of kochten onze (h)eerlijke chocolade. Bedankt daarvoor! Mocht u ons (ook) graag dit jaar willen steunen en u zoekt nog inspiratie, dan vindt u hieronder de nodige info!

KOOP CHOCOLADE VAN EERLIJKZOET.BE

Ook dit jaar steunden heel wat bedrijven, gemeentebesturen en verenigingen ons door de aankoop van Fairtrade sinterklazen of paasfiguren. Door een attentie aan te bieden aan personeel of leden van de organisatie, zorgden ze er mee voor dat ook dit jaar onze Paas – en Sintacties een succes werden! Organiseert u zelf ook een actie ter gelegenheid van Pasen of Sinterklaas en bent u op zoek naar (h)eerlijke Fairtrade chocolade? Neem zeker contact met ons op of ga voor meer info naar www.eerlijkzoet.be.

BALLONLOOP SINT-NIKLAAS

In september 2016 zetten ongeveer een vijftiental sportievelingen hun beste beentje voor tijdens de Ballonloop in Sint-Niklaas. Ze gingen de uitdaging aan en lieten zich sponsoren ten voordele van Solidagro. Samen zamelden ze ongeveer €3.000 in. Bedankt! Ook in 2017 gaat de ballonloop door op de eerste zondag van september. Wil u graag dit jaar meelopen met de 5 of 10 km van de ballonloop en daarbij ook geld inzamelen ten voordele van Solidagro? Neem snel contact op met Inge via inge.pauwels@solidagro.be en maak kans op een unieke ballonvlucht boven Sint-Niklaas!

BEL VOOR HET GOEDE DOEL MET ELLO MOBILE

Sinds 2014 kan u het waterproject van Solidagro in Senegal steunen als u belt met Ello Mobile. De telecomoperator schenkt namelijk een deel van zijn winst aan Solidagro. In 2016 zamelde Ello zo het enorme bedrag van €19.081 in voor Solidagro. Ook u kan hieraan bijdragen. Word klant bij Ello Mobile en geef aan dat u ons wil steunen! Meer informatie vindt u op www.ello-mobile.be

KOOP SOKKEN

Ook in de winter van 2016 lagen onze wollen sokken te koop in verschillende winkels en werden onze sokken verkocht op enkele kerstmarkten. In totaal werd met de verkoop van de Solidagro sokken zo'n €3.000 ingezameld.

ORGANISEER EEN ACTIE MET UW SCHOOL

Gedurende het jaar organiseerden verschillende scholen een inzamelactie voor onze projecten. Zo zamelde de middelbare school Sint Carolus uit Sint-Niklaas maar liefst €7.300 in door de verkoop van Fairtrade chocolade van Eerlijkzoet. De ingezamelde fondsen gingen naar een irrigatieproject in Bolivia van onze partner INCCA. Bent u zelf leerkracht? Of hebt u schoolgaande kinderen? Overtuig dan de directeur of de leerkrachten om volgend schooljaar een inzamelactie te doen voor Solidagro!

PLANNEN VOOR 2017

Met de start van het nieuwe programma 2017-2021 werd ook grondig nagedacht over fondsenwerving binnen Solidagro: Waar zetten we best op in? Hoe kunnen we nieuwe fondsen aantrekken? Wie kan ons hierbij helpen? Met welke fondsenwervende activiteiten kunnen we bovendien ook mensen samenbrengen en onze achterban versterken? Slechts een greep uit de vragen die naar boven kwamen. Uit dit denkproces zijn verschillende conclusies getrokken en hebben we actiepunten opgesteld. Zo willen we met Solidagro maximaal inzetten op Eerlijkzoet.be en onze Paas – en Sintacties. Met behulp van onze achterban en onze trouwe klanten willen we deze acties in 2017 en ook de volgende jaren laten groeien tot meer grootschalige acties gericht op bedrijven, gemeente/stadsbesturen en organisaties. Daarnaast willen we ook grote aandacht blijven besteden aan de communicatie naar onze huidige, trouwe donoren. We vinden het van het grootste belang dat onze donoren voldoende en correcte informatie krijgen over wat Solidagro en haar partners realiseren met behulp van de donaties.

Mocht u geïnteresseerd zijn in onze Eerlijkzoetacties of u heeft opmerkingen, vragen over de communicatie naar onze donoren, aarzel niet met ons contact op te nemen via inge.pauwels@solidagro.be of telefonisch via 03/777 20 15.

DOE EEN GIFT

Vind jij ook dat voedselzekerheid een recht is voor iedereen? Wil jij onze strijd hiervoor financieel steunen? Met een jaarlijkse gift help je boerenfamilies een heel eind vooruit. Stort een bijdrage op BE19 0012 1876 7412 of via de online betaalknop op www.solidagro.be. Vanaf 40 euro op jaarbasis ontvang je een fiscaal attest en kan je een belastingvoordeel krijgen tot 45%.

Solidagro is lid van de Vereniging voor Ethisch Fondsenwerven. U kan jaarlijks een overzicht opvragen van wat wij dank zij uw steun realiseerden. Omdat wij uw recht op informatie belangrijk vinden!

Je kan jouw gift ook spreiden met een permanente opdracht. Voor 5 euro per maand schenk je 60 euro aan Solidagro en krijg je een belastingvoordeel van 27 euro. Zo kost deze gift je slechts 2,75 euro per maand.

Wil je met jouw organisatie of bedrijf onze werking en projecten structureel steunen? Dat kan! Wij zoeken steeds financiering voor concrete projecten in onze partnerlanden in het Zuiden. Voor het realiseren van deze projecten zijn we op zoek naar partners die een duurzame relatie met ons willen uitbouwen.

U kan ook een permanente opdracht opstarten. Uw voordeel:

Uw gift per maand	Terug van de belastingen:	Uw gift kost slechts:
3.5 euro (42 euro/jaar)	€19	€1,93 per maand
5 euro (60 euro /jaar)	€27	€2,75 per maand
8 euro (96 euro /jaar)	€43	€4,4 per maand
15 euro (180 euro/jaar)	€81	€8,25 per maand

2016 IN CIJFERS

De totale opbrengsten zijn gevoelig gedaald ten opzichte van vorig jaar, vooral wegens het wegvalen van het subsidiekanaal BFVZ (Belgisch Fonds voor Voedselzekerheid) en een lagere overdracht van projectsaldo van het vorige jaar.

De andere subsidiëringkanalen blijven stabiel met als grootste subsidiënten/partners het Directoraat Generaal Ontwikkelingssamenwerking (DGD) en de provincie Oost-Vlaanderen. Deze laatste steunt naast de educatieve noordwerking voornamelijk ontwikkelingsprojecten in de Cordillera-regio in de Filipijnen met een jaarlijks budget van 210.000 euro.

De totale subsidies daalden in 2016 t.o.v. 2015 met 729.099 euro, de totale opbrengsten met 745.639 euro. Voor meer details verwijzen we graag naar puntjes 3 en 4.

Het boekjaar sluit af met een winst van 806,45 euro, in de lijn van de verwachtingen.

1. DE BALANS

Het balanstotaal daalt met 444.174 euro. De belangrijkste wijzigingen voor de activa zijn: een daling van liquide middelen met 233.929 euro en een daling van de diverse vorderingen met 135.227 euro (voornamelijk doorgestorte subsidies naar het Zuiden, maar nog niet besteed).

Wat de passiva betreft zijn de belangrijkste veranderingen een daling in over te dragen subsidies met 260.621 euro en een daling van 157.809 euro in eigen bijdragen voor het volgende boekjaar, beide als gevolg van het inhalen van de achterstand voor het DGD programma en de besteding van de laatste subsidies BFVZ.

ACTIVA	2016	2015	PASSIVA	2016	2015
VASTE ACTIVA	596.609,60	637.864,32	EIGEN VERMOGEN	295.898,26	295.091,81
Immateriële vaste activa	0,00	419,72	Fondsen van de vereniging	28.118,54	28.118,54
Software	2.098,60	2.098,60	Fondsen van de vereniging	28.118,54	28.118,54
Afschrijving op software	-2.098,60	-1.678,88	Bestemde Fondsen	263.725,44	263.725,44
Materiële vaste activa	594.610,40	635.445,40	Fonds projecten	136.677,30	136.677,30
Gebouwen	785.336,38	785.336,38	Sociaal Passief	127.048,14	127.048,14
Afschrijving op gebouw	-192.757,22	-153.490,40	Overgedragen winst (verlies)	4.054,28	3.247,83
Installaties, uitrusting	2.923,98	2.923,98			
Afschrijving op installaties	-1.461,99	-1.169,60			
Machines	169,00	169,00			
Afschrijving op machines	-169,00	-135,20	SCHULDEN	516.369,47	961.349,56
Informatica	9.883,24	9.883,24	Schulden op meer dan 1 jaar	301.211,45	327.534,49
Afschrijving op Informatica	-9.592,03	-9.174,50	Kredieten Gebouwen	301.211,45	327.534,49
Meubilair en kantoomaterieel	3.760,65	3.760,65	Schulden op ten hoogste 1 jaar	181.616,48	576.856,73
Afschrijving meubilair en kantoomaterieel	-3.760,65	-3.300,60	Kredieten gebouwen	26.298,45	25.930,67
Overige materiële vaste activa	1.822,04	1.822,04	Leveranciers	42.749,22	41.104,06
Afschrijving overige mva	-1.544,00	-1.179,59	Belastingen	928,27	0,00
Financiële vaste activa	1.999,20	1.999,20	Bezoldigingen en Sociale Lasten	45.715,08	55.434,59
Borgtochten en vooruitbetalingen	1.999,20	1.999,20	Terug te betalen subsidies	31.976,89	0,00
VLOTTENDE ACTIVA	215.658,13	618.577,05	Eigen bijdragen volgend boekjaar	33.368,00	191.176,91
Vorderingen op ten hoogste 1 jaar	29.280,13	190.797,78	Schulden aan partners	0,00	0,00
Klanten	23.980,52	18.380,91	Over te dragen subsidies	551,82	261.172,97
Te ontvangen subsidies	4.250,00	36.139,88	Diverse schulden	28,75	2.037,53
Diverse vorderingen	1.049,61	136.276,99	Overlopende rekeningen	33.541,54	56.958,34
Liquide middelen	174.855,73	408.784,99	Over te dragen opbrengsten	21.036,25	44.854,73
Overlopende rekeningen	11.522,27	18.994,28	Toe te rekenen kosten	12.505,29	12.103,61
TOTAAL ACTIVA	812.267,73	1.256.441,37	TOTAAL PASSIVA	812.267,73	1.256.441,37

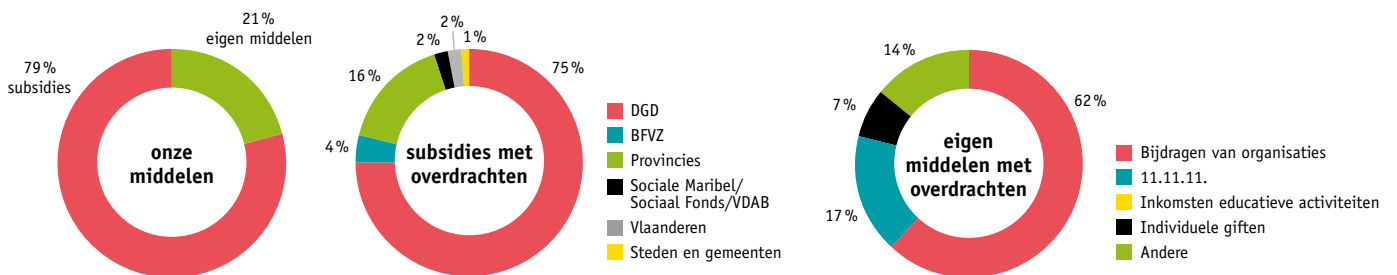
2. HET RESULTAAT

Het bedrijfsresultaat of het operationeel resultaat bedraagt 4.548,73 euro. Samen met het financieel en het uitzonderlijk resultaat sluiten we het jaar af met een positief saldo van 806,45 euro.

HET RESULTAAT	2016	2015
Bedrijfsresultaat	4.548,73	6.185,35
Financieel resultaat	-3.416,69	-4.285,85
Uitzonderlijk resultaat	-325,58	370,05
TOTAAL	806,45	2.269,55
Onttrekking reserves	0,00	0,00
Overgedragen resultaat	806,45	2.269,55
TOTAAL	0,00	0,00

3. DE INKOMSTEN

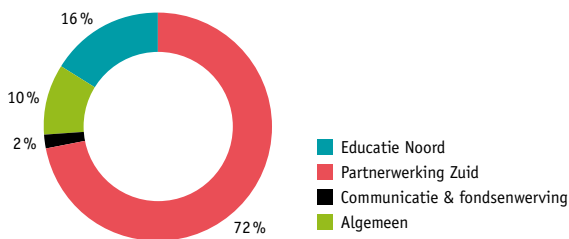
79% van de inkomsten is afkomstig van federale, vlaamse, provinciale, stedelijke en gemeentelijke subsidies. De eigen middelen vullen de overige 21% in. Het gaat om bijdragen van scholen, stichtingen, organisaties en individuele donateurs. De subsidies bestaan hoofdzakelijk (79%) uit federale middelen van het Directoraat Generaal Ontwikkelingssamenwerking (DGD) en het Belgisch Fonds voor Voedselzekerheid (BFVZ). Naast een aantal kleinere subsidies, nemen de provincies 16% voor hun rekening, waarin de provincie Oost-Vlaanderen met 244.959 euro het belangrijkste aandeel heeft. De eigen middelen bestaan voor 79% uit bijdragen van organisaties (inclusief 11.11.11), die zo op een structurele manier een deel van de programma's in het Zuiden steunen.

OPBRENGSTEN	2016	2015
SUBSIDIES	1.652.597,34	2.381.696,16
DGD	1.076.730,86	1.243.891,78
BFVZ	-33.328,76	301.913,71
Provincies	268.809,00	255.530,00
Sociale Maribel/Sociaal Fonds/VDAB	37.845,09	37.246,88
Vlaanderen	29.033,12	13.261,38
Steden en gemeenten	12.886,88	17.424,11
Diverse	0,00	0,00
Overdracht projectsaldo volgend boekjaar	-551,82	-261.172,97
Projectsaldo vorig boekjaar	261.172,97	773.601,27
EIGEN MIDDELEN	451.104,17	467.644,98
Bijdragen van organisaties	114.835,89	265.309,81
11.11.11.	75.918,16	76.977,36
Inkomsten educatieve activiteiten	420,00	2.299,71
Individuele giften	32.330,57	32.274,51
Scholenacties	0,00	1.850,00
Inkomsten diversen	15.495,39	17.881,93
Inkomsten evenementen	2.498,13	1.989,34
Fondsenwerving	42.870,95	39.846,01
Overdracht vorig boekjaar	191.176,91	237.319,39
Overdracht naar volgend boekjaar	-33.368,00	-191.176,91
Transfers	8.926,17	-16.926,17
TOTAAL	2.103.701,51	2.849.341,14

4. DE BESTEMMING VAN HET GELD

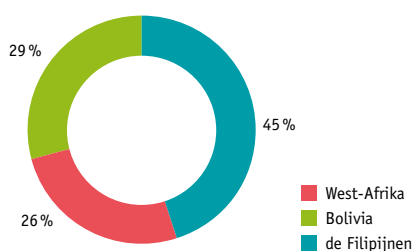
88% van de kosten van Solidagro betreft kosten voor de Zuidprogramma's en kosten voor de educatieve programma's in België. 12% van de totale kosten gaat naar de algemene administratie, communicatie en fondsenwerving.

KOSTEN	2016	2015
EDUCATIE NOORD	334.963,30	260.915,60
Werkingskosten educatie	53.503,28	53.552,18
Personeel	281.460,02	207.363,42
PARTNERWERKING ZUID	1.500.625,90	2.273.757,19
Kosten in België gemaakt voor Zuidprogramma's	6.417,82	9.866,25
Beheer Zuiden	60.603,16	33.622,01
Coöperanten en lokaal personeel	185.856,01	176.368,53
Personeel BEL	107.024,40	103.975,89
Doorstortingen naar Zuidprogramma's	1.140.724,52	1.949.924,50
COMMUNICATIE & FONDSWerving	47.436,49	59.000,38
Fondsenwerving	35.907,45	45.601,27
Tijdschrift, website en andere	598,43	2.694,28
Personeel	10.930,61	10.704,83
ALGEMEEN	216.127,09	249.482,63
Algemene werkingskosten	49.730,13	50.770,80
Afschrijvingen gebouwen, IT ea	41.254,72	41.839,86
Personeel	125.142,24	156.871,97
Voorziening DGD	0,00	0,00
TOTAAL	2.099.152,78	2.843.155,79

5. NAAR WELKE LANDEN IN HET ZUIDEN GAAT HET GELD?

26% van de middelen gaat naar 4 landen in West-Afrika (Burkina Faso 3%, Senegal 14% en Gambia 9%), 29% gaat naar Bolivia en 45% naar de Filipijnen.

Doorstortingen Zuiden	2016	2015
Bolivia	332.373,95	367.476,50
Filipijnen	514.114,03	538.664,99
West-Afrika	294.236,52	1.043.783,02
TOTAAL	1.140.724,50	1.949.924,51

SAMEN OPKOMEN VOOR IEDERS RECHTEN

Solidagro zal de komende jaren intensief samenwerken met twee andere organisaties voor ontwikkelingssamenwerking, namelijk Geneeskunde voor de Derde Wereld (G3W) en Kids and Youth (KIYO). Door de krachten te bundelen in onze verschillende interventielanden kunnen we op grotere schaal samen opkomen voor het recht op gezondheid, de kinderrechten, en het recht op voedsel. We vertrekken hierbij vanuit de rechtenbenadering in plaats van op een meer traditionele nodenbenadering, en dit om duurzame verandering te bekomen.

AGRO-ECOLOGIE ALS BINDENDE FACTOR

Zowel in de partnerlanden als in België wordt het thema 'duurzame landbouw en voedsel' het verbindende element tussen alle activiteiten. Zo wordt in West-Afrika in zee gegaan met veel nieuwe partners – kleinschalig maar met een reeds opgebouwde ervaring in de agro-ecologie. In de Filipijnen wordt met alle bestaande partners én een nationale klimaatcoalitie een vernieuwend programma rond agro-ecologie en het recht op grond opgestart. Ook voor de Belgische activiteiten wordt gewerkt rond verkorting van de keten tussen boer en consument, ontbossing en duurzaam waterbeheer, de relatie tussen arbeider op de plantage en de banaan in het winkelschap.

ERVARINGSUITWISSELING EN KENNISDELING

In het nieuwe programma gaan we volledig uit van de 'global change' gedachte en volwaardig partnership. Daarom zal Solidagro ook sterk investeren in uitwisseling tussen onze partners, en leden uit de netwerken van onze partners. Zo willen we bijdragen tot uitwisseling van goede ervaringen, kennisdeling en vergroten van het draagvlak voor agro-ecologische landbouw wereldwijd. Solidagro zal daartoe een partnerbijeenkomst organiseren in België in oktober 2017, om tijdens een week rond agro-ecologie te werken en eveneens uit te wisselen met Belgische partners die rond hetzelfde thema actief zijn. Op die manier dragen we bij aan de 'Voedsel Anders' campagne. We zullen investeren in een duurzame band tussen jongeren in de Cordillera (Filipijnen) en inwoners van de provincie Oost-Vlaanderen.

AGRO-ECOLOGIE

Voedselsoevereniteit

Agro-ecologie beoogt een grote onafhankelijkheid en autonomie van boeren en boerengemeenschappen, vrije uitwisseling van zaden tussen boeren en een gegarandeerde toegang tot grond, water, zaden en andere noodzakelijke hulpbronnen voor boeren.

Eerlijk, sociaal, verantwoordelijk

Een agro-ecologische voedselproductie moet hand in hand gaan met een eerlijke prijsvorming en een rechtvaardig handelsbeleid. Boeren wereldwijd hebben recht op een kostendekkend, stabiel inkomen. De consument draagt mee verantwoordelijkheid via de keuzes die hij maakt: producten afkomstig van agro-ecologische landbouw, waar mogelijk streekgebonden en rekening houdend met het seizoen.

Ecologisch

Een agro-ecologische benadering gaat uit van samenwerking met en nabootsing van de natuur. Basisprincipes bij de teelt zijn het recyclen van voedingsstoffen (vb. mest en compost om de bodem te voeden), de zorg voor een van nature vruchtbare bodem, het minimaliseren van verlies aan hulpbronnen (zonlicht, water, bodem...) en het stimuleren van genetische diversiteit. Een landbouw zonder pesticiden, kunstmest of GGO's.

PARTNERS VAN SOLIDAGRO

Burkina Faso

Lokale partners:

Action Micro-Barrages (AMB)
Association les Mains Unies du Sahel (AMUS)
Sahel Solidarité (SASO)

Financiële partners:

Belgisch Fonds voor Voedselzekerheid (BFVZ)
Vlaamse overheid via het Vlaams Partnerschap Water voor Ontwikkeling
WaterAid

Gambia

Lokale partners:

Agency for the Development of Women And Children (ADWAC)
Njawara Agricultural Training Centre (NATC)

Financiële partners:

Directie-Generaal Ontwikkelingssamenwerking (DGD)
Nationale Loterij

Mali

Tijdelijk geen programma

Senegal

Partners:

West-African Association for Marine Environment (WAAME)
Action Jeunesse et Environnement (AJE)

Financiële partners:

Directie-Generaal Ontwikkelingssamenwerking (DGD)
Ello Mobile
Fonds Elisabeth & Amélie (via de Koning Boudewijnstichting)

Filipijnen

Lokale partners:

Center for Development Programs in the Cordillera (CDPC)
Eastern Visayas Rural Assistance Program (EVRAP)
Tabang sa mga Biktima sa Masbate (TABI-Masbate)
Alternative Learning Center for Agricultural and Livelihood Development (ALCADEV)
Philippine Network of Food Security Programmes (PNFSP)
Organic Farming Field Experimental Resource Station (OFFERS)

Financiële partners:

Directie-Generaal Ontwikkelingssamenwerking (DGD)
Provincie Oost-Vlaanderen
Provincie West-Vlaanderen
Technisch Instituut Sint-Carolus (Sint-Niklaas)
Stichting Ronoylion (NL)
Stichting KOOK (NL)
Action Solidarité Tiers Monde (LU)

Bolivia

Lokale partners:

Investigación Social y Asesoramiento Legal Potosí (ISALP)
Instituto de Capacitación Campesina (INCCA)
AYNISUYU

Instituto de Capacitación del Oriente (ICO)
Promotores Agropecuarios (PROAGRO)
Fundacion Agrecol Andes (AGRECOL)

Financiële partners:

Directie-Generaal Ontwikkelingssamenwerking (DGD)
Limburgse Solidariteit met el Kollasuyo/Provincie Limburg
Provincie Antwerpen
Provincie Oost-Vlaanderen
PIDPA
Stichting Antoon Spinoy
Gemeenten Lille en Destelbergen

Noordwerking

Partners:

Dwagalu-Dekkente
PROTOS
MOS (Oost-Vlaanderen)
Kleur Bekennen Oost-Vlaanderen
Djapo
Stad Sint-Niklaas
ngo-federatie

Financiële partners:

Directie-Generaal Ontwikkelingssamenwerking (DGD)
Provincie Oost-Vlaanderen
Stad Sint-Niklaas
11.11.11

HET TEAM VAN SOLIDAGRO IN JUNI 2017

Tim De Roeck

Directeur

Jan Mertens

Financieel & Administratief coördinator

Lien Verstraete

Verantwoordelijke Noord

Stefanie Devloo

Educatief medewerker

Inge Pauwels

Donorrelaties en Educatief medewerker

Jeroen Boshart

Educatief medewerker jongeren

Pascal Van Driessche

Programmabeheerder Filipijnen, Bolivia

Wim Vereecken

Programmabeheerder West-Afrika

Sarah Goyens

Landenvertegenwoordiger Mali en Burkina Faso

Ambroise Bako

Administratief medewerker Mali en Burkina Faso

Safoura Gnankene

Assistente programmaverantwoordelijke Mali en Burkina Faso

Jaap Op de Coul

Landenvertegenwoordiger Bolivia

Luis Carlos Aguilar

Medewerker rurale ontwikkeling

Hans Schaap

Landenvertegenwoordiger Filipijnen

Andrew Aytin

Medewerker advocacy Filipijnen

Jhana Tejome

Programmaverantwoordelijke Filipijnen

Doudou Diallo

Landenvertegenwoordiger Senegal

Raad van Bestuur in 2016

Bart Meylemans (*Voorzitter*)

Jef Van Den Eeckhout (*Secretaris*)

Marc Peeters (*Penningmeester*)

Tim De Roeck

Birgit De Clerck

COLOFON

Hoofd- en eindredactie:

Lien Verstraete

Medewerkers:

Inge Pauwels, Jan Mertens, Lien Verstraete, Pascal Vandriessche, Wim Vereecken, Hans Schaap, Jaap Op de Coul, Sarah Goyens.

Fotografen:

Michiel Ouvreij, Lotte Goossens, Stefanie Devloo, Inge Pauwels, Lien Verstraete, Doudou Diallo, Wim Vereecken, Beatrice Sawadogo, Agnes Verspreet, Anastasia van den Bossche, Amélie Jansens, Ballonloop Sint-Niklaas, Etienne Lacroix

Lay-out: Gunther Fobe

Solidagro steunt de armste boerenfamilies in Bolivia, West-Afrika en de Filipijnen. Samen met lokale partnerorganisaties werken we aan voedselzekerheid in afgelegen plattelandsgebieden. Via ons educatief aanbod voor secundaire scholen, jongerenuitwisselingen en sensibiliserende activiteiten brengen we het Zuiden dichterbij mensen in België.

Ons adres:
Mercatorstraat 81
9100 Sint-Niklaas
Tel. 03/ 777 20 15
info@solidagro.be
www.solidagro.be

Wilt u meer weten over onze projecten?
Mail ons en schrijf u in voor onze maandelijkse nieuwsbrief.

Zondag 2 september gaat de ballonloop door! Wil je graag meelopen met de 5 of 10 km en daarbij geld inzamelen ten voordele van Solidagro? Neem snel contact op met Inge via inge.pauwels@solidagro.be en maak kans op een unieke ballonvlucht boven Sint-Niklaas!

Oogst samen met boeren in het Zuiden:
BE19 0012 1876 7412